

ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΛΑΚΩΝΙΑΣ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΕΡΓΟ: Α΄ ΦΑΣΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΘΕΑΤΡΟΥ ΣΠΑΡΤΗΣ

Το θέατρο της αρχαίας Σπάρτης είναι από τα μεγαλύτερα αρχαία θέατρα του ελλαδικού χώρου και ένα από τα πιο σημαντικά και χαρακτηριστικά μνημεία του αρχαιολογικού χώρου της Ακρόπολης της αρχαίας πόλης. Η εγκεκριμένη το έτος 2013 μελέτη αποκατάστασης του αρχαίου θεάτρου, η οποία αφορά στην αρχιτεκτονική αποτύπωση, τη λοιπή τεκμηρίωση και τη διατύπωση προτάσεων για την αποκατάσταση του μνημείου, χρηματοδοτήθηκε από το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος και, με πρωτοβουλία του μη κερδοσκοπικού Σωματίου «Διάζωμα», εκπονήθηκε από εξειδικευμένο μελετητή, υπό την εποπτεία και με τη συνδρομή της (τέως) Ε' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων.

Το 2018 το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού έκανε αποδεκτή τη δωρεά του Ιδρύματος J.M. Karlan, ύψους 100.000 Δολαρίων (81.070,13 Ευρώ), με αντικείμενο χρηματοδότησης την «Α΄ φάση αποκατάστασης του αρχαίου θεάτρου Σπάρτης», η οποία αποτελεί μέρος της εγκεκριμένης μελέτης. Το έργο αφορά σε εργασίες άμεσης προστασίας και εξωραϊσμού του μνημείου (αποστράγγιση υδάτων, επείγουσες στερεωτικές εργασίες, εργασίες τεκμηρίωσης, τακτοποίηση αρχιτεκτονικών μελών, συμπληρωματική αποτύπωση). Βασικό αντικείμενο συνιστά ο εντοπισμός και η αποκατάσταση του αγωγού απορροής ομβρίων υδάτων του θεάτρου (*ευρίπου*), τόσο περιμετρικά της ορχήστρας, όσο και εκτός αυτής, Ν. και Α. του σκηνικού οικοδομήματος.

Στο πλαίσιο του έχουν μέχρι στιγμής πραγματοποιηθεί τα ακόλουθα:

Έτος 2019

Διανοίχθηκαν διερευνητικές τομές σε διάφορα τμήματα της ορχήστρας, του σκηνικού οικοδομήματος και της ανατολικής παρόδου του θεάτρου, με στόχο την αρχαιολογική τεκμηρίωση του μνημείου, αλλά και τον εντοπισμό των υποκείμενων αρχαιοτήτων και την προστασία τους ενόψει της εγκατάστασης εργοταξιακών υποδομών στο χώρο για την εκτέλεση του κυρίως έργου αποκατάστασης (έργο ΕΣΠΑ). Κατά τη διάρκεια των εργασιών αποκαλύφθηκαν και καθαρίστηκαν τμήματα του μαρμάρινου δαπέδου και του περιμετρικού αγωγού της ορχήστρας (του *ευρίπου*).

Έτος 2020

Η εκτέλεση του έργου «Α΄ φάση αποκατάστασης αρχαίου θεάτρου Σπάρτης» συνεχίστηκε και κατά το 2020, παρά τις έκτακτες συνθήκες που επικράτησαν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους λόγω της πανδημίας του Covid-19 και οι οποίες δυσχέραναν την υλοποίησή του. Το 2020 μεταφέρθηκαν τα αρχιτεκτονικά μέλη του σκηνικού οικοδομήματος που στο παρελθόν είχαν τοποθετηθεί πρόχειρα εντός της ορχήστρας και τακτοποιήθηκαν σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο στα ανατολικά του θεάτρου. Εργασίες πραγματοποιήθηκαν και για την αποκάλυψη του αγωγού του θεάτρου (*ευρίπου*) ανατολικά του σκηνικού οικοδομήματος και νότια της ανατολικής παρόδου.



Έτος 2021

Πραγματοποιήθηκαν από ειδικευμένο επιστημονικό και εργατοτεχνικό προσωπικό της Εφορείας εργασίες στον εύριπτο του θεάτρου, σε συνέχεια αυτών που υλοποιήθηκαν το έτος 2020. Απώτερος σκοπός των εργασιών παραμένει η επαναλειτουργία του αγωγού ως μία από τις προβλεπόμενες από την εγκεκριμένη μελέτη ζώνες αποστράγγισης των όμβριων υδάτων.

Το έργο «Αποκατάσταση αρχαίου θεάτρου Σπάρτης» (ΕΣΠΑ 2014-2020)

Το έργο «Α΄ φάση αποκατάστασης του αρχαίου θεάτρου της Σπάρτης» καθίσταται ιδιαίτερα σημαντικό ως υποστηρικτικό του ευρύτερου έργου με τίτλο «Αποκατάσταση αρχαίου θεάτρου Σπάρτης», το οποίο έχει ενταχθεί στο ΕΣΠΑ 2014-2020 και επίσης εκτελείται από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας με αυτεπιστασία. Το έργο, με προϋπολογισμό 1.600.000 Ευρώ και διάρκεια υλοποίησης από το 2021 έως το 2023, αποσκοπεί στην προστασία, αποκατάσταση και ανάδειξη μεγάλου μέρους του μνημείου. Οι επεμβάσεις που υλοποιούνται με τη δωρεά του Ιδρύματος Καρλαν έχουν ήδη συμβάλει καθοριστικά στη διασφάλιση του μνημείου ενόψει της υλοποίησης του έργου ΕΣΠΑ, αρχικά με τον εντοπισμό και την εξασφάλιση των υποκείμενων αρχαιοτήτων σε θέσεις όπου θα εγκατασταθούν εργοταξιακές υποδομές ή θα μετακινηθούν βαρέα οχήματα. Επίσης η μετακίνηση αρχιτεκτονικών μελών από τον χώρο της ορχήστρας εξασφάλισε τον απαραίτητο χώρο για τις εργασίες του έργου ΕΣΠΑ. Τέλος, το έργο της Α΄ Φάσης αποκατάστασης, συμβάλλει στην προστασία επισφαλών τμημάτων του θεάτρου, στη μελλοντική εξασφάλιση του μνημείου και στην καλή λειτουργία του ευρύτερου έργου αποκατάστασης.

Το θέατρο της Σπάρτης ως κοινωνικό αγαθό

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας, έχοντας επίγνωση της θεσμικής ευθύνης που φέρει για την ορθή διαχείριση και τη διαφύλαξη ενός δημόσιου πολιτιστικού αγαθού, όπως είναι το αρχαίο θέατρο, προωθεί με κάθε δυνατό τρόπο το αίτημα για τη διαφύλαξη και ανάδειξή του. Λαμβάνοντας υπόψη τη δυναμική μιας σχέσης αιώνων με την τοπική κοινωνία και τη σημασία του μνημείου για την ταυτότητα της περιοχής, διοργανώνει εκπαιδευτικά προγράμματα και δράσεις για τη βιωματική και ουσιαστική σύνδεσή του με τον τόπο, τους κατοίκους και τους επισκέπτες του. Μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο της ανακήρυξης από το σωματείο «Διάζωμα» του 2019 ως «Έτους αρχαίου θεάτρου Σπάρτης», σε συνεργασία με το Νομικό Πρόσωπο Πολιτισμού και Περιβάλλοντος του Δήμου Σπάρτης, την Πνευματική Εστία Σπάρτης και τον πολιτιστικό Σύνδεσμο «Γιπιάδα», η Εφορεία συνδιοργάνωσε έκθεση χαρακτηριστικών με θέμα τις αποτυπώσεις του θεάτρου από ξένους περιηγητές και υλοποίησε εξειδικευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητικό κοινό στο μνημείο, στα οποία συμμετείχαν δεκάδες μαθητές με τους εκπαιδευτικούς τους. Οι εκπαιδευτικές και πολιτισμικές δράσεις της ΕΦΑΛΑΚ στο αρχαίο θέατρο και η προβολή των επεμβάσεων για την προστασία και την ανάδειξή του συνεχίζονται μέχρι σήμερα με μεγάλη ανταπόκριση από πλευράς του κοινού και θα εξακολουθήσουν και στο μέλλον.

